

Kysymykset valtuuston 16.3. kyselytunnille

1. Kysymys;

M-V kehitys Oy:n rakenne on muuttumassa siten, että osakeyhtiön omistus on siirtymässä osakekaupan myötä kokonaan Mänttä-Vilppulan kaupungille.

Miten yhtiön kanssa tehtävässä palvelusopimuksessa varmistetaan se, että yhtiön toiminnalla on selkeät tavoitteet ja mittarit, joilla voidaan todeta onko kaupungin elinkeinokehityksen kannalta tärkeät yhtiön toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

t. Pentti Paananen

Kaupunginhallituksen vastaus:

MW-Kehitys Oy on kaupungin tytäryhtiö ja sillä on sidosyksikköasema. Yhtiön osakkeiden osalta on ollut käynnissä omistusjärjestelyt ja kaupunki on lunastamassa pienosakkeiden osakkeet haltuunsa. Näin ollen kaupunki omistaa yhtiön jatkossa 100 prosenttisesti.

Kaupunginhallitus on maanantaina 9.3. hyväksynyt omalta osaltaan kaupungin ja yhtiön välisen ostopalvelusopimuksen. Sopimuksella sovitaan yhtiön kaupungille tuottamien palvelujen sisällöstä, toteutuksesta, rakenteesta, määrästä ja hinnasta.

Kaupungin vastuulla on elinkeinopolitiikan toteuttaminen ja elinkeinoelämän strateginen kehittäminen. Yhtiön vastuulla on elinkeinoelämän operatiivinen kehittämistyö ja siihen liittyvien palveluiden *tuottaminen*.

MW-Kehitys Oy:n toiminnan tarkoitus ja toimiala määritellään yhtiön yhtiöjärjestyksessä seuraavasti: Yhtiön toimiala on kehittää yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä Mänttä-Vilppulassa sekä edistää talouselämän ja kuntien keskinäistä yhteistoimintaa. Yhtiö voi omistaa osakkeita ja muita arvopapereita sekä avustaa yrityksiä ja yhteisöjä niiden kehittämisessä sekä harjoittaa rajoitettua pääomasijoitustoimintaa. Yhtiö on voittoa tavoittelematon eikä jaa osinkoa eikä varoja vapaan oman pääoman rahastosta. Osakepääomaa ei voida alentaa varojen siirtämiseksi vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiö ei voi hankkia, lunastaa tai ottaa pantiksi omia osakkeitaan. Yhtiön purkautumis- ja rekisteristä poistumistilanteessa osakkeenomistajalla on oikeus saada osakkeilleen tuleva osuus yhtiön netto-omaisuudesta.

Yhtiön tuottamat palvelut koostuvat kolmesta osa-alueesta: yritysneuvonnasta, hanketoiminnasta ja muut asiat kokonaisuudesta. Peruspalvelut ovat maksuttomia.

Yhtiön ja kaupungin välistä sopimusta arvioidaan kaksi kertaa vuodessa käytävässä kaupunginhallituksen ja yhtiön välisessä konsernikeskustelussa.

Kaupunkistrategia ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa pitkällä aikavälillä, kun taas talousarvion tavoitteet asetetaan yhdeksi vuodeksi kerrallaan ja siten, että tavoite tulee saavuttaa talousarviovuoden aikana. MW-Kehitykselle on asetettu vuosittain talousarviossa tavoitteet, joita raportoidaan osavuositarkastusten ja tilinpäätösten yhteydessä säännöllisesti.

Konsernijohdon omistajaohjauksen tueksi on laadittu konsernikortti. Konsernikorttia on valmisteltu viime vuoden aikana. Konsernikortti toimii niin talousarvion tavoitteiden seurannan, yhtiön taloudellisen tilanteen seurannan kuin myös konsernijohdon keskipitkän aikavälin tahtotilan ja omistajaohjauksen välineenä. Konsernikorttien päätehtävänä on vahvistaa konsernijohdon näkemystä siitä, miksi yhtiö on olemassa ja miten se toteuttaa omistajan tahtotilaa. Konsernikortti ei muuta kaupungin olemassa olevia käytäntöjä peruseräraportoinnin ja konserniseurannan ja -valvonnan osalta.

Konsernikortin tavoitteena on:

1. Toimia tytäryhtiökohtaisena konsernijohtoon omistajaohjauksen välineenä. Konsernikorttiin kirjataan omistajan tahtotila ja konsernijohto käyttää konsernikorttia valmistelunsa ja päätöksentekonsa tukena, kun se antaa konserniohjeen mukisen ennakkokannan yhtiötä koskevassa asiassa tai valmistelee valtuustolle yhtiötä koskevaa päätöstä.

2. Konsernikortti toimii talousarvion tavoitteiden valmistelun tukena sekä yhtiön oman valmistelun tukena. Vaikka yhtiö tekee päätöksensä itsenäisesti ja pyytää erikseen kaupungilta ennakkokannan konserniohjeen mukaisissa asioissa, toimii tavoitekorttiin kirjattu tahtotila valmistelua suuntaavana ohjeena.

3. Toimia tytäryhtiökohtaisena raportoinnin välineenä.

Yhtiön kirjaamat ajankohtaiset asiat yhtiöstä ja yhtiön toimintaympäristöstä auttavat vahvistamaan konsernijohtoon käsitystä omistamastaan yhtiöstä ja mahdollistavat omistajapolitiittiset ratkaisujen oikea-aikaisen toteuttamisen.

Näiden lisäksi konsernikortissa käsitellään yhtiötä koskevia omistajatason strategisia riskejä. Kaupungin toiminnan osalta sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunkin yksittäisen, kaupungin palveluja tuottavan yhteisön toimivan johdon tehtävä, mutta kaupungin on sopimuksilla, konserniohjeilla ja muilla omistajaohjauksellisilla toimilla varmistettava, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät toimivat myös näissä emon ulkopuolissa organisaatioissa.

2. KYSYMYKSET:

Elinvoimaohjelman / Elinvoimalupauksen toteuttaminen

1. TAMK sopimus. Miten muotoutunut yhdessä kumppanuuskuntien kanssa, kuka /mikä taho Mänttä-Vilppulassa toimijana?

- TAMK mainittu yhdeksän kertaa Elinvoima osioissa, Kehittyvä ja osallistuva koulutusympäristö osaamisen ja yritysten tarpeisiin, sekä Yrityspalveluiden kehittäminen elinvoiman ja hyvinvoinnin veturina.

2.MW kehitys. Merkittävä vastuu niin Elinvoimaohjelman kuin myös Elinvoimalupauksen toimijana.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunginhallitus on hyväksynyt loppuvuonna 2025 Ylä-Pirkanmaan kuntien ja Tampereen ammattikorkeakoulun TAMK kanssa kumppanuussopimuksen. Sopimuksen tavoitteena on vahvistaa Tampereen ammattikorkeakoulun ja Ylä- Pirkanmaan kuntien vuorovaikutusta ja välittää TAMK:n ja koko Tampereen korkeakoulu yhteisön osaamista alueen yritysten ja yhteisöjen käyttöön.

TAMK:in kanssa käydyistä sopimusneuvotteluista vastasi kaupunginjohtaja ja sopimuksen valvonnasta vastaavat ohjausryhmänä toimivat Ylä-Pirkanmaan kuntajohtajat. TAMK:in yhteistyösopimus mahdollistaa yhteistyön monen tahon kanssa. Elinkeinoelämän kanssa tehtävästä yhteistyöstä vastaa MW-Kehitys Oy.

Maakuntakorkeakoulu yhteistyön tavoitteena on alusta asti ollut osaltaan varmistaa osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen Tampereen seutukuntaa laajemmin Pirkanmaalla.

Maakuntakorkeakoulu yhteistyö on vuosien varrella kehittynyt, ja nyt esitettävän yhteistyösopimuksen keskeisinä toimenpiteinä on 1) osaavan työvoiman saatavuus yrityksiin, 2) tutkimus- kehitys ja innovaatiotoiminnan aktivointi yrityksissä ja 3) TAMK:n ja kuntien sekä yritysten välisen monipuolisen vuoropuhelun lisääminen.

Keskeisinä toimenpiteinä on TAMK:n opiskelijoiden ja maakuntakorkeakoulukuntien yritysten törmäyttäminen. Näin yritykset saavat opiskelijoista mm. harjoittelijoita ja lopputyön tekijöitä kehittämään yrityksen toimintaa sekä potentiaalisia työntekijöitä vastaamaan osaamispuolaan.

Osaamispuolaan vastaamiseksi myös TAMK:n monimuotokoulutukset voivat tarjota maakuntakorkeakoulukuntien yrityksille näkyvyyttä potentiaalisten työntekijöiden suuntaan. Avoimen ammattikorkeakoulun opintojen maksuttomuus maakuntakorkeakoulukuntien työttömille työnhakijoille mahdollistaa lyhytkestoisien omaehtoisen koulutautumisen kynnyksen madaltumisen ja näin potentiaalisen työllistymisen.

Tutkimuksen, kehittämisen ja innovoinnin (TKI) aktivoimiseksi TAMK tarjoaa maakuntakorkeakoulukunnille systemaattista TKI-ideoiden keräämistä ja läpikäymistä. Yhteisissä hankeideointipaljoissa maakuntakorkeakoulukunnat pääsevät yhdessä TAMK:n hankeosaajien kanssa jalostamaan ideoita hankkeiksi. Yritysten TKI:n aktivoimiseksi sopimus tarjoaa TAMK:n osaamisen ja verkostojen lisäksi konkreettisia keinoja, kuten TAMK:n laboratorioden mahdollisuudet tuotekehityksessä.

Toimiakseen maakuntakorkeakoulutoiminta vaatii aktiivista vuoropuhelua kuntien elinkeinon kehittäjien ja TAMK:n välillä. Vuoropuhelu sisältää TAMK:n aktiivisen toimimisen alueella ja TAMK:n fasilitoimana toteutettavat yhteiset maakuntakorkeakoulukuntien elinkeinon kehittäjien tapaamiset. Toiminnan varmistamiseksi TAMK nimeää aluekehittäjän, joka on kontaktipiste alueen toimijoille. Aluekehittäjän vastuulla on, yhdessä kunnan elinkeinon kehittäjien kanssa koordinoita toimintaa siten, että se on vaikuttavaa. Toiminnan vaikuttavuutta esitellään vuosittain päättäjäinfossa.

Elinvoimaohjelma

Kaupungilla on kaupunginvaltuuston hyväksymä elinvoimaohjelma. Ohjelman yli neljänkymmenen tavoitteen toteuttaminen on vastuutettu useille tahoille. Myös MW-Kehitys Oy:lle on vastuutettu kahdeksan eri tavoitetta ja lisäksi yhtiö on kumppanina useissa toimenpiteissä.

3. Kysymys

Kysyn, mitä tarkoittaa ennakkokannan hakeminen ja miten yhtiöt sitä toteuttavat?

Arto Lampinen
Valtuutettu

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt konserniohjeen 29.8.2022.

Kaupunki ja sen tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät muodostavat kaupunkikonsernin. Konserniohjeen tavoitteena on luoda puitteet kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään ohjaamaan ja tehostamaan kaupunkikonsernia kokonaisuutena yhteisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Lisäksi konserniohjeen tavoitteena on pyrkiä yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen ja tiedonkulun parantamiseen sekä tehostamiseen ja siten varmistaa riittävä avoimuus ja tiedonkulku, tulostietojen oikeellisuus, sisäisen ja ulkoisen valvonnan riittävyys ja toimivuus, riskienhallinta ja hyvä laskenta- ja kirjanpitoikäytäntö sekä tilintarkastustapa.

Kaupunki määrittelee osana omistajaohjausta tavoitteet tytäryhtiöille talousarvioissa ja taloussuunnitelmissa valtuuston vahvistaman kaupunkistrategian tavoitteiden pohjalta. Kaupungin tahtotilan muodostamisessa lähtökohdiana on esittää näkemys kunkin tytäryhtiön erityistehtävästä palvelutuotannossa. Tavoitteen asettelulta edellytetään myös ennustettavuutta ja johdonmukaisuutta. Kukin tytäryhtiö määrittelee toiminnalliset tavoitteensa omissa toimielimissään itse vahvistamiensa linjaustensa perusteella.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee perehtyä kunnassa ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyyn konserniohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen antamisesta uudelle toimitusjohtajalle ja uusille hallituksen jäsenille heidän tultua valituksi tehtävään. Konserniohje ohjaa myös yleisohjeena kaupunkia yhtiökokouksessa edustavia ja muita kaupungin puolesta omistajaohjausta toteuttavia viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä

Omistajaohjaus on kaupungin edustajien päätösvallan käyttöä ja heidän ohjeistamistaan. Ohjausta voidaan antaa tytäryhtiöille asioissa, jotka koskevat kuntalain mukaista tiedonantovelvollisuutta ja erikseen sovittavista muista asioista. Tytäryhteisöjen valvontaa koskevia ohjeita annetaan kaupungin omille toimielimille ja viranhaltijoille. Konsernijohto, konsernijohtoon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kaupungin hallintosäännössä.

Kuntalain mukaisesti konsernijohto käsittää kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan. Kaupungin konsernijohtoon kuuluu hallintosäännön mukaisesti myös talousjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Konserniohje 3.8 Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kaupungin/konsernijohtoon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- toimitusjohtajasopimuksesta

- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Ennakkokannan hakeminen on vaihdellut yrityksittäin ja asiakokonaisuuksissa tapauskohtaisesti. Joissakin tapauksissa yhtiön toimitusjohtaja on tiedustellut etukäteen konsernijohtoon kuuluvilta viranhaltijoilta, tuleeko ennakkokäsitys hakea. Joissakin tapauksissa asia on jo edennyt yhtiön hallituksen kokouksen esityslistalle.